

УДК 342.1

НОРМОТВОРЧІ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ПОЗИЦІЇ ЩОДО ПОВНОВАЖЕНЬ УРЯДУ УКРАЇНИ В ЕКОНОМІЧНІЙ СФЕРІ

Д. Д. Задихайло, науковий співробітник

НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування НАПрН України

Зроблено спробу на підставі авторського визначення універсальних економічних функцій держави з'ясувати основний зміст компетенції Кабінету Міністрів України, що його запропоновано у вигляді проекту нової редакції ст. 116 Конституції України.

***Ключові слова:** економічні функції держави, конституційно-правовий статус Уряду України, повноваження Кабінету Міністрів України, економічна безпека, державне регулювання економічної діяльності, антикризові заходи Уряду.*

Актуальність проблеми. Як відомо, зміст конституційно-правових норм є визначальним для подальшого формування відповідних підсистем національного законодавства. Особливої актуальності ця теза набуває відносно публічно-правової сфери законодавчого регулювання, де діють вимоги ст. 19 Конституції України щодо законності. Отже, визначення конституційно-правового статусу органів державної влади має набути в нормах Основного Закону повноти викладення найсуттєвіших та визначальних функцій, завдань, повноважень, обов'язків, засобів, процедур тощо. У цьому сенсі зміст норм ст. 116 Конституції України є досить дискусійним в аспекті його відповідності вимогам сучасного економічного життя, врегулювання необхідних і достатніх сторін взаємодії Кабінету Міністрів України та суб'єктів господарювання, впливу Уряду на макроекономічні параметри функціонування національної економічної системи тощо.

Слід зазначити, що роль держави в економічній сфері не є питанням, стосовно якого існує суспільно узгоджена визначеність. Саме зараз, коли ділова та політична еліта країн Заходу перебуває під враженням від фінансово-економічної кризи 2008–2009 рр. та знаходиться в очікуванні нових фінансово-економічних випробувань у бюджетному та економічному механізмах європейського співтовариства, відбувається черговий розворот від рейганоміки та тетчеризму до відродження неокейнсіанських концепцій посилення ролі держави, а в сучасному контексті – ролі наддержавних інститутів публічного регулювання валютних, бюджетних та інших видів економічних відносин.

Звичайно, в першу чергу це стосується фінансових ринків, розбалансованість яких і слугувала спусковим гачком розгортання сучасної фінансово-економічної кризи. Цілком можливо, що в цьому напрямі відбуватиметься трансформація протягом десятиліть сформованих варіантів економічних моделей розвитку, що у широкому вжитку отримали назви американської, японської, шведської тощо. Слід зазначити, що за ступенем, обсягами, формами та засобами державного інтервенціоналізму ці моделі самі по собі суттєво різняться. Світовий досвід державного втручання в економічні процеси і особливо в умовах домінування вимог Світової організації торгівлі полягає у формуванні достатньо гнучких підходів щодо механізму державного регулювання. Адже в цілому слід урахувувати наявні і гіпотетичні обставини, стратегічні і тактичні завдання, а також можливість забезпечити ефективний державний менеджмент у кризових, надзвичайних умовах. (Дійсно, чи можна запрограмувати господарський механізм для функціонування в умовах Чорнобильської катастрофи або подій на АЕС у Фукусімі?) Саме тому слід виходити з того, що роль держави в економічних процесах має розглядатися не в контексті дотримання чистоти тих чи інших доктринальних уявлень, а в суто прагматичному плані. Таким чином, сучасна держава, особливо в період сутнісних глобалізаційних трансформацій, має базувати розбудову власного механізму впливу на економічні відносини на цілком різноманітних моделях успішного економічного розвитку комбінуючи з їх арсеналу адекватний параметрам національної економіки склад інструментів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика конституційно-правового регулювання економічних відносин узагалі та компетенції Уряду України в економічній сфері зокрема не отримали належної уваги в правовій науці. Серед авторів, що комплексно або фрагментарно зачіпали ці питання, слід назвати українських дослідників, зокрема, Ю. Барабаш [1], І. Дахову [2], Д. Задихайла [3–5], В. Марченка [6], О. Скупинського [7] та ін. Разом з тим питання визначення кола економічних функцій держави і встановлення зв'язку між ними та конституційно-правовим закріпленням компетенції Кабінету Міністрів України уваги науковців не отримали.

Слід констатувати, що економічна модель розвитку виробництва товарів та послуг знаходиться здебільшого в частині застосування державою правових засобів державного регулювання, для викладення систематики яких у вигляді господарського механізму необхідно спочатку визначитись із базовим питанням – змістом економічних функцій держави. У той же час окреслення економічних функцій держави в свою чергу безпосередньо визначає цілі та зміст законодавчого регулювання її діяльності, базові правові підходи до структурування державного апарату, встановлення компетенцій його органів. Об'єктивно у фокус питання потрапляє саме визначення компетенції Кабінету Міністрів України на конституційно-правовому рівні, що і є **метою** цієї статті.

Виклад основного матеріалу. Саме для української держави, яка постійно знаходиться в умовно транзитному стані щодо визначення базових засад розподілу державної влади, форми державного правління, входження до міждержавних політичних, економічних та безпекових угруповань, чітке визначення встановлення економічних функцій відкриває коло можливостей для визначення низки залежних державно-правових питань. Разом з тим особливість сучасного етапу розвитку Української держави полягає в надзвичайно гострій альтернативності щодо збереження національного економічного, а отже, і політичного суверенітету. У цьому сенсі визначення кола економічних функцій держави дає змогу оптимізувати зміст та впливовість державної економічної політики, інтегративним результатом реалізації якої і має бути максимально можливе зміцнення національного економічного суверенітету (самостійності) в умовах глобалізації світової господарської системи. На процес визначення економічних функцій Української держави не може не впливати той факт, що національна економіка після краху Радянського Союзу одразу стала частиною глобальної економіки. В умовах руйнації планового соціалістичного господарського механізму, який тривалий час не був замінений на скільки-небудь адекватний керований ринковий механізм, відбувся системно-структурний колапс, адже економіка України з частини єдиного народногосподарського комплексу СРСР перетворилася на фактично автономну, абсолютно дисгармонійну частину світової економіки, що функціонувала і функціонує на абсолютно інших системно-структурних засадах. Тільки це одне поставило національну економіку, а отже, і державний суверенітет на межу існування. У подальшому відсутність не тільки цілісної суспільно узгодженої моделі організації економічного життя країни, що дозволила б підтримувати конкурентоздатний рівень економічного розвитку в масштабі світової економіки, а й узагалі відсутність політично узгоджених поглядів щодо організації національної економіки призвели до захоплення основних виробничих активів, особливо в тих видах виробництв, де найбільш виразно сконцентрувалися конкурентні переваги, найбільш організованими групами впливу. Такими виявилися частково менеджмент потужних радянських державних підприємств, що, можливо, стало найкращим варіантом, частково партійна комуністична еліта, що в терміновому порядку «евакуювалася» в систему виробництва і торгівлі, частково новий «демократичний» державний менеджмент і значною мірою організовані кримінальні угруповання. Таким чином, слід констатувати цілком стихійний характер формування і структури власності, і структури виробничої економічної діяльності в національній економіці, що сформувалась у 90-х роках у процесі приватизації. Результатом стало формування економіки олігархічного типу, що базується на декількох видах промислового виробництва та аграрному секторі, які являють собою виробництва низьких технологічних укладів. При цьому 60 % ВВП України виробляється за рахунок реалізації продукції на експорт.

У цьому контексті необхідно підкреслити, що власне трансформаційні завдання, коли інституційно запроваджуються універсальні інститути ринкової економіки як такої, а саме: приватна власність, економічна конкуренція, вільне ціноутворення, ринок капіталів, свобода підприємництва, свобода створення суб'єктів господарювання та свобода зовнішньоекономічної діяльності тощо здійснені формально і часто-густо спотворено, а разом з тим глибинні суспільно-економічні наслідки, зокрема: створення стабільної диверсифікованої за розподілом капіталу та високотехнологічних видів виробництв з потужним великим бізнесом і не менш потужним та інноваційним дрібним підприємництвом з потужним державним сектором, який може і повинен бути ефективним в окремих сегментах економіки, відверто не прогнозувалися, не планувалися на вищому рівні політичного керівництва.

Таким чином, треба зазначити, що, з'ясовуючи перелік економічних функцій держави Україна, слід констатувати, що за двадцять років її незалежності трансформаційні завдання не виконані в повному обсязі і досі залишаються завданнями порядку денного, які накопичуються і мають бути вирішені *post factum*, а тому потребують урахування при визначенні сучасних економічних функцій держави Україна.

Безперечним видається підхід, згідно з яким названі трансформаційні завдання, функції держави передбачають її роль, далеку від горезвісного «нічного сторожа» за умови, звичайно, додержання відкритих політичних дискусій та демократичних процедур узгодження суспільних інтересів в ухваленні державно-правових рішень.

У цілому важливо зазначити, що на визначення функцій держави в економічній сфері активно впливають чинники як сутнісного характеру, що впливають із самого змісту функціонування ринкового механізму як такого, так і такі, що впливають із умовно зовнішніх базових і тривалих обставин функціонування національної економіки. Так, до внутрішніх чинників слід віднести, по-перше, названу потребу завершення трансформації національної економіки в ефективно функціонуючий, сучасний за структурою власності та структурою виробництва сталий суспільно сприйнятий економічний організм. По-друге, до внутрішніх чинників, безперечно, треба включити підтримку функціонування ринкової економіки у визначених параметрах економічної конкуренції, захисту прав споживачів, стабільності фінансових і зокрема валютних ринків тощо. Цей чинник має універсальне значення. До умовно «зовнішніх» чинників функціонування будь-якої сучасної економіки слід віднести, по-перше, процес поглиблення глобалізації та відкритості національних економік глобальним експортно-імпортним, інвестиційним, міграційним процесам, що супроводжуються підвищенням залежності національних економік від загального стану світової господарської системи як на глобальному, так і регіональному рівні.

По-друге, до таких «зовнішніх» чинників необхідно включити загальну потужну системну тенденцію зростання цін на енергоносії, сировину, продовольство, питну воду, що зумовлено різким збільшенням споживання цих ресурсів у першу чергу в Китаї та Індії. Це фактично призводить до виникнення відповідних енергетичних, сировинних та продовольчих криз. За таких умов виникають системні та перманентні загрози національній енергетичній, продовольчій безпеці, що є потужним чинником, який впливає на сучасний розподіл функцій держави.

По-третє, безперечною є сучасна вимога подальшої екологізації виробництва та споживання, що частково продукується енергетичними та сировинними дефіцитами, а значною мірою – настанням різноманітних екологічних проблем. Уникати екологічного імперативу сьогодні не може жодна більш-менш розвинена економіка.

По-четверте, необхідно констатувати подальше загострення економічної конкуренції світового масштабу, рушійною силою якої виступають сучасні транснаціональні корпорації (ТНК). Адже вони, враховуючи ступінь концентрації капіталу, створення науково-інноваційних сегментів у своїх межах, маючи можливість суттєво знизити собівартості продукції за рахунок використання місцевих конкурентних переваг у процесі функціонування глобальних виробничих ланцюгів та серійності виробництва, надзвичайно загострюють конкуренцію і витісняють слабкі економіки на периферію світових суспільних процесів. Отже, виникає питання щодо організації інноваційного забезпечення ключових галузей національних економік у разі, якщо вони не мають національних ТНК глобального рівня тощо.

Чітке визначення економічних функцій сучасної Української держави є принциповим для формування необхідної структури органів державної виконавчої влади і, зокрема, порядку взаємодії між ними. Це важливо для вирішення питань оптимізації системи, кількості і компетенції органів держави. На жаль, підручники з теорії держави та права у своїй більшості не містять узгодженої, консолідованої позиції. Головним їх недоліком у цьому сенсі є відсутність системного, ієрархічного підходу до викладення економічних функцій держави з позицій усвідомлення необхідності забезпечення цілісного механізму їх реалізації, хоча, як правило, серед названих функцій вказуються цілком резонні позиції.

По-перше, слід визначитися з тим, або економічна функція держави є чимось єдиним, інтегративним явищем, або слід казати про певну систему функцій держави у сфері економіки. Видається, що в цьому питанні необхідно дійти певної узгодженості, домовленості серед дослідників, адже цілком можливо стверджувати, що є певна генеральна економічна функція держави – забезпечення гармонійного розвитку економічних відносин національної економіки на рівні, що дозволив би ефективно розв'язувати соціальні про-

блеми життєдіяльності суспільства. У цьому випадку слід назвати певну кількість залежних і взаємопов'язаних функцій держави в економічній сфері, так би мовити, «другого порядку». У свою чергу економічні функції такого «другого порядку» передбачали б низку притаманних їм засобів та режимів реалізації.

З другого боку, цілком можливо узгодити, що у держави у сфері економіки є певні відносно самостійні функції, реалізація яких сукупно забезпечує суспільно необхідний рівень, якість та динаміку функціонування економічних відносин. Відповідно на другому рівні аналізованого системного явища – впливу держави на економіку – опиняться засоби та режими реалізації таких функцій. Таким чином, через узгодженість між теоретиками права та держави можна було б зняти хоча б цей аспект розбіжностей, що дозволив би, зокрема, не змішувати функції та засоби їх реалізації, що досить часто трапляється. Проте їх чіткість розмежування має достатньо суттєве значення для законодавчої політики, а також для конструювання системи органів держави в економічній сфері, яка є об'єктом державного управління (регулювання).

Звичайно, слід розрізняти економічні функції держави як такої та економічні функції Кабінету Міністрів України, що згідно зі ст. 113 Конституції України є тільки вищим органом у системі органів виконавчої влади. Отже, необхідно наголосити на тому, що, по-перше, виходячи зі змісту ст. 6 Конституції України, а саме з того, що державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову, загальні функції держави як такої мають диференціюватися відповідно до наведеного функціонального поділу державної влади.

Отже, слід припустити: кожна гілка державної влади має власне функціональне наповнення, що і визначає спрямованість, сутність і зміст її ролі в державі та суспільстві. По-друге, треба зауважити, що відповідно до змісту ст. 113 Конституції України Кабінет Міністрів України та органи державної виконавчої влади, що йому підпорядковані, не тотожні обсягу поняття державна виконавча влада. Адже до системи органів державної виконавчої влади, зокрема в економічній сфері, безпосередньо належать також Національний банк України, Фонд державного майна України, Національна рада з питань телебачення та радіомовлення, Антимонопольний комітет України. Таким чином, функції Кабінету Міністрів України мають визначатися, так би мовити, за винятком функціонального навантаження названих органів держави з огляду на формальне розмежування підпорядкованості між ними та Урядом. Однак, як уявляється, враховуючи надзвичайно важливі властивості та місце, зокрема, Національного банку України та Антимонопольного комітету України в системі державного регулювання економічних процесів, що потребують комплексного синергетичного підходу, а простіше – тісної взаємодії між органами всієї системи державної виконавчої влади, таке розмежування є і

теоретично, і практично шкідливим. На нашу думку, функції Кабінету Міністрів України в економічній сфері мають розглядатися, по-перше, в самостійному (автономному) форматі; по-друге – як спільні, щонайменше у взаємодії із НБУ та АМКУ. (Слід погодитися з тим, що спеціальний правовий статус НБУ та АМКУ, позначений через конституційну процедуру призначення на керівні посади цих органів держави, пояснюється здебільшого систематикою відносин розподілу влади, в тому числі необхідністю створення балансу стримувань та противаг за участю Президента України як глави держави. Дійсно, і Національний Банк України як ключовий регулятор на ринку фінансових послуг, включаючи його основну функцію згідно зі ст. 100 Конституції України – забезпечувати стабільність грошової одиниці, і Антимонопольний комітет України та його роль у додержанні суб'єктами господарювання правил добросовісної конкуренції на ринках є надзвичайно ефективними і впливовими інструментами державного регулювання. Їх використання в тимчасових або корпоративних інтересах може створити небезпечні структурні дисбаланси для всієї економіки. Тому існуючий порядок «автономізації» від Кабінету Міністрів України, зокрема, цих органів державної виконавчої влади з політичних міркувань, слід визнати виправданим. Однак це не заперечує того, що в загальнонаціональних інтересах функції Кабінету Міністрів України в економічній сфері потребують скоординованої з ними, спільно спрямованої реалізації

Висновки. Саме тому в контексті майбутньої конституційної реформи в Україні вважаємо за доцільне в тезовому порядку запропонувати власний варіант нормативного викладення повноважень Кабінету Міністрів України в економічній сфері.

Основним функціональним завданням Кабінету Міністрів України в економічній сфері є проведення такої економічної політики, що забезпечує:

- національну економічну безпеку;
- стабільність правового господарського порядку;
- сталий розвиток національної економіки на основі якісного підвищення рівня її конкурентоспроможності, інноваційності та екологізації;
- відновлення економічного розвитку шляхом застосування у разі необхідності антикризових заходів, спрямованих на підвищення резистентності суб'єктів господарювання та інститутів функціонування економічної системи.

Основним обов'язком Кабінету Міністрів України в напрямі забезпечення національної економічної безпеки на поточний та перспективний період є подолання або мінімізація всіх видів внутрішніх та зовнішніх загроз стабільності функціонування національної економічної системи.

Для цього Кабінет Міністрів України на підставі результатів моніторингу та прогнозування таких загроз шляхом реалізації власних повноважень забезпечує:

- стабільність механізму керованості суспільно-економічними процесами з боку держави;
- активізацію чинників економічного потенціалу, що визначають необхідний рівень резистентності національної економіки;
- функціональний стан матеріально-технічної та інституційної інфраструктур національної економічної системи;
- диверсифікацію внутрішніх та зовнішніх джерел залучення чинників суспільного виробництва;
- організацію імпортозаміщення або виробництва альтернативних товарів та послуг критичного імпорту;
- створення достатніх державних резервів необхідної продукції.

Основним обов'язком Кабінету Міністрів України в напрямі забезпечення стабільності правового господарського порядку є справляння впливу на економічні відносини з метою підтримки основних макроекономічних пропорцій стабільного функціонування національної економічної системи.

Для цього Кабінет Міністрів України, в тому числі спільно з іншими органами державної виконавчої влади, що йому не підпорядковані, здійснює державне регулювання економічних відносин, забезпечуючи при цьому свободу підприємницької діяльності, гармонізацію законних інтересів суб'єктів господарювання, споживачів, держави та територіальних громад, добросовісну економічну конкуренцію і протидію виявам тіньової економіки.

Кабінет Міністрів України зобов'язаний використовувати своє право законодавчої ініціативи та власні нормотворчі повноваження для формування і підтримки стабільного та цілісного правового забезпечення функціонування національної економічної системи.

Основними обов'язками Кабінету Міністрів України в напрямі забезпечення сталого економічного розвитку суспільства є:

- формування відповідних прогнозів і здійснення програмування змісту та темпів такого розвитку;
- реалізація таких програм шляхом стимулюючого впливу на економічні відносини у формі державної підтримки, регуляторних заходів, державно-приватного партнерства, запровадження механізмів саморегуляції;
- забезпечення введення відповідних спеціальних правових режимів господарювання.

Результати такого впливу визначаються системою міжнародноприйнятих показників економічного розвитку і слугують критерієм оцінювання ефективності діяльності Уряду.

Основними пріоритетами сталого економічного розвитку є спрямованість на зростання конкурентоздатності національних товарів і послуг на внутрішньому та зовнішніх ринках, його інноваційний характер, а також екологізація всіх складових національної економічної системи.

Для забезпечення світового рівня конкурентоздатності національної економіки, товарів та послуг, що виробляються і надаються, Кабінет Міністрів України зобов'язаний сформувати та реалізувати структурно-галузеву, конкурентну та регуляторну політику держави щодо національного товаровиробника шляхом створення відповідних правових режимів господарювання, спрямованих на:

- зниження виробничих витрат;
- мінімізацію адміністративного навантаження;
- систематичне інноваційне оновлення основних виробничих фондів;
- здійснення державної підтримки вітчизняних експортерів;
- сприяння формуванню ефективної структури національної економіки.

Показники рівня конкурентоздатності національної економіки слугують інтегративною оцінкою ефективності економічної політики та діяльності Кабінету Міністрів України.

У сфері забезпечення інноваційного характеру економічного розвитку Кабінет Міністрів України зобов'язаний сформувати і реалізувати інноваційну політику держави шляхом:

- державної підтримки науково-технічної та інноваційної діяльності в стратегічних секторах національної економіки;
- створення та підтримки функціонування національної інноваційної системи, ринку технологій;
- залучення іноземних інвестицій в інноваційній формі.

Ефективність функціонування державної інноваційної системи у сфері оборонно-промислового комплексу, а також створення кола критичних технологій для забезпечення національної інноваційної безпеки фінансового та організаційно покладаються на Кабінет Міністрів України.

У сфері забезпечення процесу екологізації суспільного виробництва Кабінет Міністрів України зобов'язаний сформувати та реалізувати еколого-економічну політику держави шляхом:

- контролю за використанням природних ресурсів – об'єктів права власності Українського народу;
- державної підтримки реалізації заходів щодо ресурсозбереження і використання альтернативних джерел енергії та сировини;
- контролю за безпечністю для здоров'я громадян і навколишнього середовища товарів та послуг;
- забезпечення мінімізації або уникнення забруднення навколишнього середовища від виробничої діяльності.

Основним обов'язком Кабінету Міністрів України в напрямі протидії кризовим деструктивним впливам на національну економіку є здійснення комплексу ефективних антикризових заходів, спрямованих на мінімізацію шкідливих наслідків кризи та відновлення спроможності економічної системи до сталого розвитку.

Для цього Кабінет Міністрів України зобов'язаний розробити та прийняти державну програму антикризових заходів, яка має бути реалізованою в межах загального правового режиму господарювання, а в особливо складних випадках – спеціальних, надзвичайних правових режимів.

Засоби і порядок застосування таких режимів мають бути визначені державною антикризовою програмою та передбачені Конституцією та спеціальними законами України.

Неефективність державної програми антикризових заходів або неспроможність Уряду її реалізувати є підставою прийняття Верховною Радою України резолюції недовіри Кабінету Міністрів України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барабаш Ю. Г. Державно-правові конфлікти в теорії та практиці конституційного права : монографія / Ю. Г. Барабаш. – Х. : Право, 2008. – С. 107–123.
2. Дахова І. І. Конституційно-правовий статус Уряду в зарубіжних країнах : монографія / І. І. Дахова. – Х. : Фінн, 2008. – 200 с.
3. Задихайло Д. В. Правовий господарський порядок в Україні: десятирічний досвід конституційно-правового забезпечення / Д. В. Задихайло // Вісн. Акад. правов. наук України. – 2006. – № 3 (46). – С. 143–153.
4. Задихайло Д. В. Конституційний економічний порядок: проблема систематизації нормативно-правового забезпечення / Д. В. Задихайло // Вісн. Акад. правов. наук України. – 2006. – № 4 (47). – С. 127–137.
5. Задихайло Д. В. Реформування конституційних засад господарювання: питання конституційної доктрини / Д. В. Задихайло // Вісн. Акад. правов. наук України. – 2007. – № 2 (49). – С. 51–61.
6. Марченко В. В. Конституційно-правовий статус Уряду в країнах ЄС (на прикладі Франції, Федеративної Республіки Німеччини, Іспанії) : монографія / В. В. Марченко. – К. : Алерта, 2010. – 216 с.
7. Скупінський О. В. Конституційно-правові засади економічної системи України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук / О. В. Скупінський. – Х., 2011.

НОРМОТВОРЧЕСКИЕ КОНСТИТУЦИОННО-ПРАВОВЫЕ ПОЗИЦИИ В ОТНОШЕНИИ ПОЛНОМОЧИЙ ПРАВИТЕЛЬСТВА В СФЕРЕ ЭКОНОМИКИ

Задыхайло Д. Д.

Предпринята попытка на основе авторского определения круга экономических функций государства установить основное содержание компетенции Кабинета Министров Украины в предложенном варианте проекта новой редакции ст. 116 Конституции Украины.

Ключевые слова: экономические функции государства, конституционно-правовой статус Правительства Украины, полномочия Кабинета Министров Украины, экономическая безопасность, государственное регулирование экономической деятельности, антикризисные меры Правительства.

CONSTITUTIONAL AND LAW-CREATING POSITIONS OF THE GOVERNMENTAL AUTHORITIES IN ECONOMICAL SPHERE

Zadykhaylo D. D.

In this article was made attempt, based on author's definition of sphere of economic functions of state, to define the basic competence of Government of Ukraine in a new project of article 116 of Constitution of Ukraine.

Keywords: *economical functions of state; plenary powers of Government; economical safety; state regulation of economic activities; anticrisis measures of Government.*

УДК 346:796–799

ПРЕДМЕТ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ВІДНОСИН ФІЗКУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

Л. І. Заїченко, здобувач

*Національний університет «Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»*

Присвячено питанням аналізу змісту законодавчого забезпечення відносин у сфері фізкультури та спорту. Особливим питанням є з'ясування правової природи спортивної діяльності в її співвідношенні із господарською діяльністю. Звернено увагу на те, що сьогодні правове регулювання фізкультурно-оздоровчої діяльності в Україні не має визначеної галузевої належності.

Ключові слова: *фізична культура, спортивна діяльність, спортивний клуб, суб'єкти господарювання, професійна спортивна діяльність.*

Актуальність проблеми. На даному етапі суспільного розвитку питання підтримки фізично здорового суспільства є дуже актуальним. Жодну сферу життя країни неможливо уявити без наявності фізично розвинених людей: